

Taxon *Achillea filipendulina*

Název taxonu	Achillea filipendulina
Vědecký název taxonu	Achillea
Jména autorů, kteří taxon p...	Lamarck (1783)
Český název	řebříček
Synonyma (zahradnicky pou..	Achillea eupatorium M.Bieb.
Autor	Jiří Uher (ji_uher@unknown.cz)
Kategorie	Odrůda
Nadřazená kategorie	Achillea

Biogeografické regiony

Biogeografické regiony	Holartická květenná říše a Iránsko-turanská oblast
Biogeografické regiony - po..	po celé iránsko-turanské oblasti, z Anatolie a Kavkazu do Afghánistánu

Zařazení

Fytocenologický původ	nomofyt, chleďofyt: suché pastviny, ruderalní plochy, zpravidla na kamenitých půdách
Pěstitelská skupina	Trvalka zatahující
Životní forma	Hemikryptofyt
Zařazení podle původu, nár...	Di - divoce rostoucí trvalka

Popisné a identifikační znaky

Habitus	výběžkatě trsnatá, vzpřímená, jen v květenství větvená, až metr vysoká, výrazně aromatická trvalka
Kořen	adventivní kořeny z dřevnatých, bohatě větvených oddenků
Výhony	přímé, žebnatě oblé, shora větvené a často přitiskle chlupaté, jindy olysálé, spirálně olistěné
Listy	vespod krátce řapíkaté, výše na lodyhách přisedlé, v obrysu kopinaté, třikrát peřenosečné s úkrojky peřenoklannými a nadto ještě pilovitými, šedozelené, přitiskle chlupaté, s žlázkami sotva patrnými
Květenství	početné drobné úbory s 2-4 paprsky a 15-30 kvítky disku, seskládané po 40-120 (ale i mnohem více) v chocholičnaté latě až 0.1 m široké
Květy	pětičetné se zaniklými kalichy, srostloplátéčné, haplostemonické; paprsky souměrné, samičí, velmi krátké, žlatožluté; kvítky v disku koleomorfní, oboupohlavné a rovněž žluté

Opylovací poměry	Cizosprašná
Plody	obkopinaté nebo klínovité, světle hnědé, žebnaté nažky bez chmýru
Semena	vysévány jsou celé nažky
Možnost záměny taxonu (+..	zaměnitelná s podobnými mediterránními taxony, většinou ale nižšího vzrůstu, jako <i>A.ageratum</i> L (listy ve svrchní polovině stonku nepeřené), <i>A.holosericea</i> Sibth.& Sm. (hedvábitě chlupatá), <i>A.aegyptiaca</i> L.(celá šedobíle plstnatá), <i>A.clypeolata</i> Sibth.& Sm. (plstnatá, přesto zelená), <i>A.thracica</i> Velen. (nápadně žláznatě tečkovaná) atd.; k tomu obtížně determinovatelné hybridy jako <i>A.xtaygetea</i> Boiss.& Heldr., <i>A.vandasii</i> Velen., <i>A.serbanii</i> Prod.; též některé odrůdy <i>A.filipendulina</i> připsované (‘Coronation Gold’, ‘Küstennebel’) jsou zřejmě hybridy s <i>A.clypeolata</i>
Dlouhověkost	dlouhověká
Doba rašení	Na jaře rašící (IV)

Doba kvetení

Začátek doby kvetení	Červenec
Konec doby kvetení	Srpen
Doba kvetení - poznámka	(v domovině nezřídka od konce května)
Remontování	✓

Nároky na stanoviště

Faktor světla - slunce	✓
Faktor světla - poznámka	heliofyt; osivo vzchází na světle, fotoperiodická květní tvorba (viz níže)
Faktor tepla	mrazuvzdorná údajně do -36°C (USDA); vernalizace 5°C po dobu 12-15 týdnů podporuje květní tvorbu i tvorbu stolonů; výsevy 18°C-20°C, poté snížení teplot k 14°C-16°C pro dopěstování rostlin k expedici
Faktor vody	vysoké požadavky na živiny a vodu zejména ku konci jara při elongaci květních stonků
Faktor půdy	přizpůsobivá v provzdušněných, spíše kyselých (pH 6.0 - 7.0) půdách
Faktor půdy - poznámka	každoročně v předjaří 8-10 kg plných hnojiv pro ar

Užitné vlastnosti

Období hlavního estetického...	v době kvetení
Použití - pro trvalky	VP - Volné plochy (otevřené, slunné, bez souvislého porostu dřevin), VPP - Volné plochy přírodě blízkého charakteru, VPz - Volné

Použití - pro trvalky - pozná..	Fr2 so (VP, vlhké půdy na slunci)
Choroby a škůdci	z nejvýznamnějších ascomycety (Erysiphe, Sclerotium, Alternaria, Phyllachora, Elsinoe) a rzi (Coleosporium, Puccinia, Uromyces); ze škůdců mšice (Aulacorthum, Brachycaudus, Masonaphis), síťnatky (Corythucha), vrtalky (Liriomyza, Nemorimyza), květilký (Botanophila, Pegohylemyia), vrtule (Paroxyna, Campiglossa, Cornutrypeta), obaleči, píďalky, pilatky, pernatušky a jiní motýli (Argyrotaenia, Eriopsela, Eupithecia, Ourapteryx, Leioptilus, Pachyprotasis, Cucullia)
Doporučený spon pro výsad..	v zapojených parkových výsadbách 3-4 rostliny na m ² , méně vzrůstné odrůdy až 6 rostlin na m ²

Množení

Množení	Předpěstování sadby, Dělení trsů, Množení oddělky a „in vitro“ (mikropropagace)
Množení - poznámka	osivo (1 g k dopěstování tisíce rostlin) vzchází na světle
Mezihrnky	3-4 cm buňky sadbovače pro zakořenění řízků
Konečné hrnky	9 cm (jediný zakořeněný řízek), 11-12 cm (tři řízky)
Retardace	ne
Květní tvorba	dlouhodobí rostliny, vernalizace 5°C po dobu 12-15 týdnů) podporuje květní tvorbu i tvorbu stolonů
Doba kultivace	nekvetoucí prodejeschopné rostliny ve 14-16 týdnech po výsevu
Odrůdy	robustní (až 1.2 m vysoké) 'Parker', 'Gold Dome' a 'Golden Plate', méně vzrůstné 'Altgold', 'Neugold', 'Goldcoin', Heinrich Vogeler', 'Hannelore Pahl', 'Inca Gold', 'Credo', 'Hella Glasshoff', 'Helios' a 'Zitronengold', smetanově bílá 'Küstennebel' (včetně hybridů)

Celky sbírek

Celky sbírek v areálu ZF

- [O 23 a: záhon mezi panelovou cestou a pařeništi / ZF - O - Experimentální zahrada - záhony](#)
- [O 23 a: záhon mezi panelovou cestou a pařeništi / ZF - O - Experimentální zahrada - záhony \('Coronation Gold'\)](#)
- [Z 6: záhon 6 / ZF - Z - Akademická zahrada](#)

Ostatní

Výsev/výsadba na stanoviš... Z6 - výsadba v létě 2011; O 23: 'Coronation Gold' - XI/2017
Dodavatel O 23 - Botanické zahradnictví Holzbecherovi
VBN statistiky 2010: 6.1 mil.prod.stonků s obratem 640 tis.eur posouvá řebříčky na 105.pozici mez řezanými květinami; r.2005 ještě 8.2 mil.prod.stonků s obratem přes 1.0 mil.eur; nejprodávanější právě A.filipendulina 'Parker' s 4.5 mil.prod.stonků, následuje 'Moonshine' (clypeolata x taygetea?) s 1.2 mil.prod.stonky, k tomu "overig geel" cca 335 tis.prod.stonků

Odkazy

- Zoberi G.& al. (2003): Rooted cuttings of *Achillea filipendulina* 'Parker' will flower without vernalization. *Journal Hort.Sci.& Biotechnology* 78(1): 100-123 -- Hatch L.C.(1992): Morphometric separation of *Achillea filipendulina*, *A. taygetea*, their cultivars
- <https://www.softsort.cz/app/#/taxon/383>

Grafické přílohy

